

HYMNOLOGIE II

(osnova předmětu)

5. TEMATICKÝ OKRUH

Píseň jako hudební a literární útvar II

Česká reformační píseň z hlediska hudební a literární teorie.

Základní pojmy z verzologie

Formální složka písně – adice, repetice, distinkce a jejich vztah k textu

Rytmiická složka písně a její vazba na text

Melodická složka písně (ambitus, charakter nápěvu, určování tóniny)

Analýza konkrétních repertoárových útvarů (Roh 1541)

Literatura:

Blahoslav, Jan: Muzika, tj. knížka, Ivančice 1569, Olomouc 1585 (edice: Hostinský, Otakar: Jan Blahoslav a Jan Josquin, Rozpravy České akademie věd a umění, ročník V, třída I, Praha 1896)

Gennrich, Friedrich: Formlehre des mittelalterlichen Liedes, Halle/Saale 1932

Holý, Dušan: Zpěvní jednotky lidové písně a jejich vztahy a význam, UJEP Brno 1988

Hrabák, Josef: Úvod do teorie verše, SPN, Praha 1958

Mužik, František: Systém rytmiky české písně 14. století, in: MM XX, Praha 1967, s. 7 – 48

Úvod do kritiky hudebního zápisu, AUC PeH 3, UK Praha 1961

Nechutová, Jana: Česko – latinská literatura středověku do roku 1300, FF MU, Brno 1997

Philomates, Václav: Musicorum libri quator (edice: Horyna, Václav: Wenceslai Philomathis Musicorum libri quator, Koniasch Latin Press, Praha 2003

Příslušná hesla v hlavních muzikologických encyklopediích

6. TEMATICKÝ OKRUH

Historický vývoj české duchovní písně

Vývojové členění Jirečkovo, Konrádovo, Helfertovo, Škarkovo.

Nejstarší vrstva duchovních písní (HPN, SV, BV, JKŠK).

Latinské cantiones 14. a 15. století a jejich proměna na českou reformační píseň:

- duchovní píseň v době husitské;
- hymnografická činnost českých utrakvistů;
- hymnografická činnost Jednoty bratrské;
- hymnografická činnost ostatních náboženských skupin v 16. století.

Repertoár duchovní písně v době pobělohorské – problematika proměny goticko – renesančního repertoáru v repertoár barokní.

Osvícenská koncepce duchovní písně.

Literatura:

Feifalik, Julius: Alttschechische Leiche, Lieder und Sprüche des 14. und 15. Jhrdts.

In: Sitzungsberichte der Wiener Akademie der Sissenchaften XXXIX, Wien 1862

Jireček, Josef: Hymnologia bohémica. Dějiny církevního básnictví českého až do XVIII. století. Praha 1878

Rukověť k dějinám literatury české do konce XVIII. věku, 2 sv., Praha 1875, 1876

Konrád, Karel: Dějiny posvátného zpěvu staročeského, 2 sv., Praha 1882, 1893

Kouba, Jan: Poznámky k české hymnologii, In: Miscellanea musicologica XII, UK Praha 1960

Německé vlivy v české písni 16. století, In: Miscellanea musicologica XXVII – XXVIII, UK Praha 1975

- Mužik, František: *Hospodine pomiluj ny. K dějinám forem nejstarších českých písní.*
In: Miscellanea musicologica XVIII, UK Praha 1965
Christ ist erstanden – Buoh všemohúci.
In: Miscellanea musicologica XXI–XXIII, UK Praha 1970, s. 7 – 45
- Nejedlý, Zdeněk: *Dějiny husitského zpěvu, 6 sv., ČSAV, Praha 1954 - 56*
- Škarka, Antonín: *Několik poznámek k staré české hymnologii, In: Listy filologické 1933, 1936*
Kapitoly z české hymnologie. In: Půl tisíciletí českého písemnictví, Odeon, Praha 1986

7. TEMATICKÝ OKRUH

Liturgické knihy a kancionály jako muzikologický pramen

- Liturgické knihy – vymezení pojmu, klasifikace, výčet.
 Liturgické knihy katolické církve, jejich formální a obsahová struktura, výčet.
 Duchovní píseň a liturgie – problematika funkčnosti duchovní písně.
 Proces uzualizace – codex mixtus musicalis (od Vyšebrodského sborníku k Franusovu kancionálu).
 Proces počesťování repertoáru – kancionál (vymezení pojmu, formální a obsahová struktura, typologie).
 Praktická orientace v liturgických knihách – práce s pramenem.
(popis pramene, principy evidence repertoáru liturgických pramenů a kancionálů, zásady pro tvorbu repertoárových soupisů a katalogů, hlavní české a zahraniční repertoárové soupisy a katalogy)

Literatura:

- Kouba, Jan: *Nejstarší písňové tisky do roku 1550. In: Miscellanea musicologica XXXII, UK Praha 1988, s. 21 - 92*

8. TEMATICKÝ OKRUH

Katalogizace jako teoretický a praktický problém heuristické práce

- Katalogizace – vymezení pojmu
 Principy a metody třídění a klasifikace repertoáru duchovní písně
 Katalogy a soupisy repertoáru duchovní písně – historický vývoj
(Analecta hymnica medii aevi, Repertorium hymnologicum, Die Melodien der deutschen evangelischen Kirchenlieder, Das deutsche Kirchenlied ad.)
 Projekty české muzikologie
(Jireček, Helfert, Škarka, Plocek, Černý)
 Digitalizace a nové přístupy k problematice evidence nápěvného materiálu
(Hymnorum thesaurus Bohemicus, LIMUP, Clavis nigra, Global Chant Database)
 Melodiarium hymnologicum Bohemiae

Literatura:

- Helfert, Vladimír: *Komenského kancionál a Thesaurus cantionis ecclesiae bohemicae.*
In: Musicologia brunensis. Ad honorem Jan Racek, Bohumír Štědroň et Zdeněk Blažek 1905 – 2005. Koniasch Latin Press 2005, s. 140 – 145.
- Škarka, Antonín: *Hymnorum thesaurus Bohemicus, jeho plán a realizace. In: Cyril 73/1948, s. 73n.*
- Tesař, Stanislav: *České kancionály reformační doby. Metody klasifikace a systematizace jejich písňového repertoáru. Diplomová práce, FF UJEP1974*